

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

๑. ชื่อองค์ความรู้ “การดำเนินงานขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ”

๒. ชื่อเจ้าขององค์ความรู้ นางสาวมฤดี คำจันทร์ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

๓. องค์ความรู้ที่บ่งชี้

- หมวดที่ ๑ เทคนิคการสร้างและพัฒนาผู้นำในการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชน
- หมวดที่ ๒ เทคนิคการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
- หมวดที่ ๓ เทคนิคการแก้ไขปัญหาความยากจน
- หมวดที่ ๔ เทคนิคการเพิ่มศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)สู่การพัฒนายกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์
- หมวดที่ ๕ เทคนิคการส่งเสริมช่องทางการตลาดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)
- หมวดที่ ๖ เทคนิคการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
- หมวดที่ ๗ เทคนิคการส่งเสริมกองทุนชุมชนให้เกิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
- หมวดที่ ๘ เทคนิคการเสริมสร้างองค์กรให้มีสมรรถนะสูง (เป็นบุคลากรทันสมัย พัฒนาองค์กร)

๔. ที่มาและความสำคัญในการจัดทำองค์ความรู้

โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเป็นโครงการที่ส่งเสริมการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาหมู่บ้าน โดยให้หมู่บ้านมีระบบการบริหารจัดการชุมชนด้วยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับปรับเปลี่ยนระบบคิดเพื่อเสริมสร้างวิถีชีวิตที่เหมาะสมเป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ และกรมการพัฒนาชุมชน ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการหมู่บ้านเป้าหมายในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ คือ บ้านใหม่สามัคคีธรรม หมู่ที่ ๑๑ ตำบลโคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร เป็นหมู่บ้านที่ได้รับการส่งเสริมคนในชุมชนมีการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ซึ่งทำให้เกิดรายได้ในชุมชนและสอดคล้องกับโครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอป่าดัวจึงได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการขับเคลื่อนโครงการขยายผลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบปีงบประมาณ ๒๕๖๒ และยังได้รับงบประมาณจากจังหวัด คือโครงการหมู่บ้านยโสธรโมเดล

จะเห็นได้ว่าทุกครัวเรือนในหมู่บ้านมีการปลูกผักสวนครัวรั้วกินเอง โดยไม่ต้องซื้อ มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน ครัวเรือนมีอาชีพเสริม ชุมชนมีความรักสามัคคี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากการเข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหมู่บ้าน ได้ค้นหาปัญหา อุปสรรค ของหมู่บ้านพบว่าชุมชนยังขาดการเรียนรู้จะพัฒนาตนเอง ขาดการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน เช่นปัญหาต้นทุนการผลิตสูง เช่นการใช้ปุ๋ยเคมี ชุมชนยังขาดอบายมุข เช่นการดื่มสุรา การสูบบุหรี่ เป็นต้น

การจัดการความรู้

การดำเนินงานขับเคลื่อนหมู่บ้านขยายผลเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ มีขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นตอนการเตรียมตัว

๑. กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานโครงการขยายผลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

๒. เข้าร่วมฝึกอบรมโครงการขยายผลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในระดับจังหวัด

ร่วมกับแกนนำ

๓. ศึกษารายละเอียดแนวทาง ขั้นตอน กระบวนการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ร่วมกับร่วมกับ

เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอป่าดัว

๔. จัดเตรียมเอกสาร/วัสดุอุปกรณ์ในการจัดประชุมกลุ่มเป้าหมาย

๑. ขั้นตอนดำเนินการ

๑. ประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจให้กับหมู่บ้านในการดำเนินงานหมู่บ้านขยายผลเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

๒. สร้างแกนนำในการขับเคลื่อนกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย กำนัน ผู้ช่วย สมาชิก อบต. กรรมการหมู่บ้าน ประธานกลุ่มอาชีพ และคัดเลือกคนในหมู่บ้านจำนวน ๒ คน เพื่อเข้าร่วมอบรมสร้างแกนนำหมู่บ้านขยายผลเศรษฐกิจพอเพียง

๓. คัดเลือกครัวเรือนเป้าหมาย โดยดำเนินการจัดเวทีประชาคมคัดเลือกครอบครัวพัฒนาจำนวน ๓๐ ครัวเรือน โดยพิจารณา

- มีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการ
- ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม

๔. การขับเคลื่อนหมู่บ้านขยายผลเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ มีกิจกรรมคือ

กิจกรรมที่ ๑ สัมมนาการเรียนรู้วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการคือ

- ประชุมเชิงปฏิบัติการ/สัมมนา เป็นผู้แทนครอบครัวพัฒนา ให้เรียนรู้วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงระยะเวลา ๑ วัน กลุ่มเป้าหมาย ๓๐ คน

กิจกรรมที่ ๒ สร้างเสริมประสบการณ์พัฒนาชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งเรียนรู้ต้นแบบดำเนินการ ๑ วัน วิธีการ คือ

- ผู้แทนครอบครัวพัฒนา ศึกษาดูงานประสบการณ์การพัฒนาวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ

กิจกรรมที่ ๓ ส่งเสริมการจัดทำแผนชีวิตและแผนชุมชน ดำเนินการ ๑ วัน ดังนี้

- มีการประเมินสภาพหมู่บ้านตามแบบของกระทรวงมหาดไทย (๔ ด้าน ๒๓ ตัวชี้วัด)
- ประชุมแกนนำหมู่บ้านสาธิตกิจกรรมการดำรงชีวิตตามแนววิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้กำหนดในแผนพัฒนาครอบครัว (แผนชีวิต) หรือแผนพัฒนาหมู่บ้าน ตามมติที่จัดเวทีของกลุ่มเป้าหมายที่ตกลงกันได้

กิจกรรมที่ ๔ การขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

- สนับสนุนการปรับวิถีชีวิตตามแผนชุมชน โดยการจัดซื้อวัสดุที่สอดคล้องกับความต้องการของหมู่บ้านและกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ

๕. ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. ระยะเวลาในการดำเนินงานถูกกำหนดโดยกรอบของงบประมาณ ทำให้ต้องเร่งรัดในการดำเนินโครงการ เพราะการพัฒนาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและใช้เวลา

๒. การสร้างทัศนคติในการพึ่งพาตนเองและการบริหารจัดการชีวิต ครอบครัว ชุมชนภายในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังมีคนไม่เข้าใจ ยังต้องพึ่งพิงหน่วยงานต่างให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา

๓. การสร้างทัศนคติในการพึ่งพาตนเองและบริหารจัดการชีวิต ครอบครัว ชุมชน ภายในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังมีคนที่ยังไม่เข้าใจ มักจะให้หน่วยงานราชการต้องช่วยสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา

๔. การกำหนดกิจกรรมอย่าให้มากเกินไป และควรมีงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นความต้องการของชุมชน

๖. ประโยชน์ขององค์ความรู้

๖.๑ นำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์

๖.๒ เป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานที่เห็นอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน

๖.๓. เป็นแนวทางในการขยายผลและขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่างๆ

๖.๔. เป็นการประชาสัมพันธ์ผลงาน และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ให้กับบุคคลในหน่วยงานเข้าถึงและใช้ประโยชน์ผ่านช่องทางต่างๆ

๗. เทคนิคในการปฏิบัติงาน

๗.๑ การสร้างทีมงานเป็นสิ่งสำคัญมากในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จเพราะการทำงานพัฒนาชุมชนเป็นงานที่ใช้หลัก “การมีส่วนร่วม” ในทุกระดับภาคส่วนทั้งจากภาครัฐ องค์กรภาคประชาชน เช่นสำนักงานเกษตรอำเภอ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย องค์กรบริหารส่วนตำบล ชมรมอาสาพัฒนาชุมชน คณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอ ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนอำเภอ และประชาชน

๗.๒ การประสานงาน เป็นการบูรณาการทำงานร่วมกับผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชนแกนนำกลุ่มองค์กรเครือข่าย ทีมงานภาคีการพัฒนาระดับตำบล/อำเภอ เพื่อค้นหาข้อมูล รวบรวมผลงานของกลุ่มองค์กรต่างๆ จัดทำเอกสารความรู้ในการขยายผลสู่หมู่บ้านอื่น

๗.๓ ผู้นำชุมชนมีศักยภาพและมีภาวะผู้นำ เสียสละ มีการบริหารจัดการหมู่บ้านที่ดีประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรี (กพสม.) ประธานกลุ่มองค์กร ตัวแทนครัวเรือนพัฒนา ๓๐ ครัวเรือนและประชาชน มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม มีความสามัคคี ในการเข้าร่วมการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ